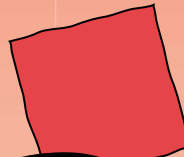
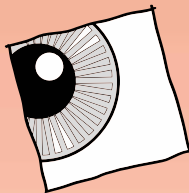

Prilagođeno na osnovu originalne
Komunikacione matrice kreirane za profesionalce

Komunikaciona matrica

Specijalno
za
Roditelje

Čeriti Rouland, Ph.D.
©2004

O autoru

Čeriti Rouland, Ph.D. je povezana sa Oregon institutom za invaliditet i razvoj Univerziteta za zdravlje i nauku Oregon u Portlandu, Oregon. Sprovela je opsežna istraživanja i demonstracione projekte o razvoju komunikacijskih veština kod osoba sa teškim i višestrukim invaliditetom.

© 2004 Čeriti Rouland

Sva prava zadržana.

Šta je komunikaciona matrica?

Komunikaciona matrica je dizajnirana da vam prikaže kako tačno vaše dete komunicira u datom trenutku. Takođe, daće vam ideju o logičkim komunikacijskim ciljevima za vaše dete. Prvi put je objavljena 1990. godine i revidirana 1996. godine od strane dr Čeriti Rouland sa Univerziteta za zdravlje i nauku u Oregonu. Originalna verzija je dizajnirana prvenstveno za upotrebu od strane logopeda i edukatora; i dalje je dostupna na stranici www.designtolearn.com. Ova verzija za roditelje je kreirana da bude jednostavna za korišćenje.

Rezultati Matrice sumirani su na jednoj stranici **Profila**. Profil je matrica koja vam jednim pogledom omogućava da vidite koji nivo komunikacionog ponašanja vaše dete koristi i koje vrste poruka ono izražava. Profil je potpuno isti kao profil koji generiše profesionalna verzija Matrice. To znači da i roditelji i stručnjaci mogu koristiti isti obrazac da jedni drugima pokažu kako dete komunicira kod kuće i u školi. Ispod je primer popunjenog profila kako biste mogli videti kako će izgledati rezultati.

Ime: Jovan Datum: 5.2.24 Popunjeno od strane: Mama

Tip simbola
 Za nivoe V, VI ili VII, navedite tipove simbola koji se koriste (npr. slikovni simboli, predmeti, gestovi, govor)

Predmeti

KLJUČ: = U nastajanju
 = Savladano

<p>I Predintencionalna ponašanja Pokreti tela Rani zvuci Izrazi lica</p> <p>II Intencionalna ponašanja Pokreti tela Rani zvuci Izrazi lica Višestruka ponašanja</p> <p>III Nekonvencionalna komunikacija Pokreti tela Rani zvuci Izrazi lica Višestruka ponašanja Jednostavni gestovi</p> <p>IV Konvencionalna komunikacija Konvencionalni gestovi Specifične vokalizacije Najzanimljivije usmeravanje pogleda (ka predmetima/obli)</p> <p>V Konkretni simboli Slikovni predmeti Slikovni simboli Pantomimi Imitiranje zvukova</p> <p>VI Apstraktni simboli Usmeni govor Nanešni znakovi Pisane reči Brajeno pismo</p> <p>VII Jezik Komunikacija 2 ili više simbola</p>	A1	A2		A3		B4		C8		C9		
		Izražuje neugodnost I	Izražuje ugodnost I		Izražuje ugodnost za druge ljude I		Privlači pažnju II		Prikazuje naklonost III		Prikazuje naklonost III	
		Prepoznaje II	Nastavlja aktivnost II		Dobija još nečega II							
		Odbija, odbacuje III	Traži još neke aktivnosti III	Traži novu aktivnost III	Traži još istog objekta III	Pravi izbore III	Traži novi objekat III					
		Odbija, odbacuje IV	Traži još neke aktivnosti IV	Traži novu aktivnost IV	Traži još istog objekta IV	Pravi izbore IV	Traži novi objekat IV		Traži pažnju IV		Prikazuje naklonost IV	
		Odbija, odbacuje V	Traži još neke aktivnosti V	Traži novu aktivnost V	Traži još istog objekta V	Pravi izbore V	Traži novi objekat V		Traži pažnju V		Prikazuje naklonost V	
		Odbija, odbacuje VI	Traži još neke aktivnosti VI	Traži novu aktivnost VI	Traži još istog objekta VI	Pravi izbore VI	Traži novi objekat VI		Traži pažnju VI		Prikazuje naklonost VI	
	Odbija, odbacuje VII	Traži još neke aktivnosti VII	Traži novu aktivnost VII	Traži još istog objekta VII	Pravi izbore VII	Traži novi objekat VII		Traži pažnju VII		Prikazuje naklonost VII		

Ciljna populacija

Komunikaciona matrica je odgovarajuća za osobe svih uzrasta koje se nalaze na najranijim stadijumima komunikacije. Opseg komunikacijskih veština obuhvaćenih Matricom bi se kod tipičnog deteta javio između 0 i 24 meseca starosti. Matrica je prikladna za osobe sa bilo kojom vrstom ili stepenom invaliditeta, uključujući teške i višestruke smetnje. Komunikaciona matrica NIJE pogodna za pojedince koji već koriste neki oblik govora i jezika kako bi komunicirali smisleno i fluentno.

Matrica obuhvata bilo koju vrstu komunikativnog ponašanja, uključujući:

- **Augmentativne i alternativne** (AAK) oblike komunikacije poput sistema slika, elektronskih uređaja, sistema za govorni izlaz, Brajevog pisma, znakovnog jezika i realnih predmeta
- **Pre-simboličku** komunikaciju poput gestova, pokreta tela, zvukova, kontakta očima i izraza lica.

Dizajn komunikacione matrice

Organizacija Komunikacione matrice zasnovana je na uzorku od devet odojčadi tipičnog razvoja koja su procenjena tri puta između 6. i 20. meseca starosti. Matrica uključuje dva glavna aspekta komunikacije: razlozi zbog kojih ljudi komuniciraju i ponašanja koja ljudi koriste za komunikaciju.

Četiri razloga za komunikaciju

Matrica je organizovana kroz četiri glavna razloga za komunikaciju koji se pojavljuju na dnu kolona Profila: da ODBIJEMO stvari koje ne želimo; da DOBIJEMO stvari koje želimo; da se uključimo u SOCIJALNU interakciju; i da pružimo ili tražimo INFORMACIJE. Ispod svakog od ova četiri glavna razloga nalaze se specifičnije poruke koje ljudi saopštavaju: one odgovaraju pitanjima na koja morate da odgovorite dok popunjavate Matricu. Specifične poruke su:

1. ODBIJANJE

Izražava neugodnost
Protestuje
Odbija ili odbacuje nešto

2. DOBIJANJE

Izražava ugodnost
Nastavlja aktivnost
Dobija još nečega
Traži još aktivnosti (ponavljanje)
Traži novu aktivnost
Traži još nekog objekta
Pravi izbore
Traži novi objekat
Traži objekte koji nisu prisutni

3. SOCIJALNE interakcije

Izražava interesovanje za druge ljude
Privlači pažnju
Traži pažnju
Pokazuje naklonost
Pozdravlja ljude
Nudi stvari ili akcije
Usmerava nečiju pažnju na nešto
Koristi učtive društvene forme

4. INFORMACIJE

Odgovara na pitanja sa „Da“ i „Ne“.
Postavlja pitanja
Imenuje stvari ili ljude
Daje komentare

Sedam nivoa komunikacije

Matrica je dalje organizovana u sedam nivoa komunikativnog ponašanja koji su predstavljeni kroz sedam redova u Profilu. Ovi nivoi su:

I. Pred-intencionalno ponašanje

Detetovo ponašanje nije pod njegovom sopstvenom kontrolom – ali odražava njegovo opšte stanje (gladno, mokro ili pospano). Roditelji tumače stanje deteta na osnovu njegovog generalnog ponašanja kao što su pokreti tela, izrazi lica i zvukovi.

II. Intencionalno (namerno) ponašanje

Detetovo ponašanje je sada intencionalno (pod detetovom kontrolom), ali ono ne razume da - „ako ja uradim ovo, mama ili tata će to učiniti za mene“ – drugim rečima, ono još uvek ne komunicira s namerom. Roditelji nastavljaju da tumače potrebe deteta i želje iz njegovog ponašanja kao što su pokreti tela, izrazi lica, vokalizacija i usmeravanje pogleda.

OVDE POČINJE INTENCIONALNA (NAMERNA) KOMUNIKACIJA, SA NIVOOM III

III. Nekonvencionalna komunikacija

Dete namerno koristi predboličko ponašanje da bi izrazilo svoje potrebe i želje drugih ljudi. Ponašanja koja se koriste za komunikaciju su predbolička jer ne uključuju nijednu vrstu simbola. Nazivaju se „nekonvencionalnim“ jer nisu socijalno prihvatljiva za korišćenje kroz odrastanje: uključuju pokrete tela, vokalizacije, izraze lica i jednostavne gestove (kao što je vučenje drugih).

IV. Konvencionalna komunikacija

Dete namerno koristi predbolička ponašanja da bi izrazilo svoje potrebe i želje drugim ljudima. Ponašanja koja se koriste za komunikaciju su predbolička jer ne uključuju nijednu vrstu simbola. „Konvencionalni“ gestovi uključuju ponašanja kao što su pokazivanje i klimanje glavom za „da“. Značenja ovih gestova su određena specifičnom kulturom u kojoj se koriste. Nastavljamo da koristimo konvencionalne gestove kao odrasli kako bi pratili naš govor. Imajte na umu da mnogi od ovih gestova (a posebno pokazivanje) zahtevaju dobre vizuelne veštine i možda nisu prikladni za decu sa ozbiljnim oštećenjem vida.

OVDE POČINJE SIMBOLIČKA KOMUNIKACIJA, SA NIVOOM V

V. Konkretni simboli

Dete koristi ono što nazivamo „konkretnim“ simbolima koji fizički podsećaju na ono što predstavljaju na način koji je detetu očigledan – izgledaju, na dodir osećaju, kreću se ili zvuče kao ono što predstavljaju. Konkretni simboli uključuju slikovne simbole, predmete koji se koriste kao simboli (kao što je pertla za predstavljanje „cipele“), određene „ikonične“ gestove (kao što je tapšanje po stolici da se kaže „sedi“) i zvukove (kao što je zujanje zvuk koji označava pčelu). Deca sa teškim fizičkim oštećenjima mogu pristupiti simbolima slika i predmeta korišćenjem mehaničkog uređaja ili pokazivanjem, dodirivanjem ili usmeravanjem pogleda. Imajte na umu da deca koja već mogu da koriste apstraktne simbole (nivo VI) ne moraju da koriste konkretne simbole: većina dece preskače ovu fazu. Za neku decu koja nisu naučila da koriste apstraktne simbole, međutim, konkretni simboli (nivo V) mogu poslužiti kao spona ka korišćenju apstraktnih simbola (nivo VI).

VI. Apstraktni simboli

Dete koristi apstraktne simbole kao što su govor, gestovi ili reči pisane na Brajevom pismu. Ovi simboli NISU fizički slični onome što predstavljaju. Koriste se jedan po jedan.

VII. Jezik

Dete kombinuje simbole (bilo koje vrste simbola) u kombinaciji od dva ili tri simbola („hoću sok“, „ja ići napolje“), prema gramatičkim pravilima. Dete razume da se značenje kombinacija reči može razlikovati u zavisnosti od toga kako su simboli raspoređeni.

Početak ...

Molimo vas da označite JEDNU od četiri izjave u nastavku koja najbolje opisuje komunikacijske veštine vašeg deteta.

- A. Čini se da moje dete još uvek nema pravu kontrolu nad svojim telom. Jedini način na koji znam da želi nešto je zato što cvili ili kenjka kada je nesrećno ili mu je neugodno, a osmehuje se, pravi buku ili se smiruje kada je srećno i kada mu je ugodno.

Ukoliko ste označili ovu izjavu, idite na Odeljak A (stranica 6).

- B. Moje dete ima kontrolu nad sopstvenim ponašanjima, ali ih ne koristi da bi pokušalo da komunicira sa mnom. Ono mi ne prilazi da kaže šta želi, ali mi je lako da to shvatim, jer pokušava da samostalno uradi stvari. Ono zna šta želi, a njegovo ponašanje mi pokazuje šta želi. Ako mu ponestane nečega za jelo, ono će samo pokušati da dobije još, umesto da pokušava da ME natera da mu dam još.

Ukoliko ste označili ovu izjavu, idite na Odeljak B (stranica 9).

- C. Moje dete jasno pokušava da mi saopšti svoje potrebe. Zna kako da me natera da uradim nešto za njega. Koristi razne gestove i zvukove (poput pokazivanja, odmahivanja glavom, povlačenja za ruku ili gledanja napred-nazad između mene i onoga što želi) da bi komuniciralo sa mnom. Na primer, kada želi još mleka, daje mi svoju šolju ili pokazuje na frižider. Ono ne koristi ni jednu formu jezika za komunikaciju.

Ukoliko ste označili ovu izjavu, idite na odeljak C (strana 13).

ILI

- Moje dete mi daje do znanja šta želi koristeći neki oblik jezika ili simboličke komunikacije (kao što su govor, pisane reči, Brajevo pismo, simboli na slikama, trodimenzionalni simboli ili znakovni jezik). Kada koristi svoje simbole, jasno je da razume šta oni znače.

Ukoliko ste označili ovu izjavu, idite na odeljak C (strana 13).

Uputstva za odeljak A ...

Bodovanje

Svako pitanje koje ćete videti povezano je sa određenom porukom koju vaše dete može da izrazi na mnogo različitih načina. Pročitajte svako pitanje i odlučite da li vaše dete može da izrazi opisanu poruku. Zatim proverite koja ponašanja koristi da izrazi tu poruku sa liste ispod. Takođe morate da odlučite da li je vaše dete savladalo upotrebu bilo kog ponašanja koje ste obeležili ili je ono još uvek u fazi razvoja. Stavite kosu crtu [/] u okvir pored ponašanja za koje smatrate da su još uvek u nastajanju. Stavite krstić [X] u polje pored ponašanja koje smatrate da je savladano. Koristite sledeće definicije da biste odlučili da li je ponašanje savladano ili je u nastajanju:

[/] U nastajanju

- ovo radi nedosledno
- ovo radi samo kada se to zatraži ili podstakne
- ovo radi samo u jednom ili dva konteksta ili sa jednom osobom

[X] Savladano

- ovo radi samostalno većinu vremena kada se ukaže prilika
- ovo radi u više različitih konteksta i sa različitim ljudima

Odeljak A

U ovoj fazi deluje da vaše dete nema kontrolu nad vlastitim ponašanjem, već uglavnom reaguje na senzacije. Njegove reakcije vam pokazuju kako se oseća.

A.1 Iskažuje neugodnost

Možete li reći kada je vašem detetu neprijatno (u bolovima, mokro, gladno, preplašeno)?
Ukoliko da, šta vaše dete čini da mislite da mu/joj nije prijatno?

Pokreti tela

- promene u posturi
(ukrućeno telo, uvijanje,
okretanje)
- pokreti udova
(šutanje, udaranje rukama)
- pokreti glave
(okretanje glave)

Rani zvuci

- plač, roktanje, vrištanje

Izrazi lica

- grimase

A.2 Iskažuje ugodnost

Možete li reći kada je vaše dete zadovoljno, kada mu je ugodno ili je prijatno uzbuđeno?
Ukoliko da, šta vaše dete čini da mislite da mu je ugodno?

Pokreti tela

- promene u posturi
(ukrućivanje / opuštanje tela)
- pokreti udova
(šutanje, udaranje rukama)
- pokreti glave
(klaćenje glavom)

Rani zvuci

- gukanje, cičanje

Izrazi lica

- osmeh

A.3 Iskažuje interesovanja za druge ljude

Možete li reći da je vaše dete zainteresovano za druge ljude?

Ukoliko da, šta vaše dete čini da biste pomislili da je zainteresovano za vas ili druge ljude?

Pokreti tela

- promene u posturi
(ukrućivanje / opuštanje tela)
- pokreti udova
(šutanje, udaranje rukama)

Rani zvuci

- gukanje, cičanje

Izrazi lica

- osmeh

Da li vaše dete takođe ima nekoliko ponašanja za koje se čini da su pod njegovom kontrolom? Ukoliko da, pređite na Odeljak B (stranica 9) i pogledajte da li možete da odgovorite sa „Da“ na bilo koje od ovih pitanja. Ukoliko ne, idite na stranicu 31.

Uputstva za odeljak B ...

Bodovanje

Svako pitanje koje ćete videti povezano je sa određenom porukom koju vaše dete može da izrazi na mnogo različitih načina. Pročitajte svako pitanje i odlučite da li vaše dete može da izrazi opisanu poruku. Zatim proverite koja ponašanja koristi da izrazi tu poruku sa liste ispod. Takođe morate da odlučite da li je vaše dete savladalo upotrebu bilo kog ponašanja koje ste obeležili ili je ono još uvek u fazi razvoja. Stavite kosu crtu [/] u okvir pored ponašanja za koje smatrate da su u nastajanju. Stavite krstić [X] u polje pored ponašanja koje smatrate da je savladano. Koristite sledeće definicije da biste odlučili da li je ponašanje savladano ili je u nastajanju:

[/] U nastajanju

- ovo radi nedosledno
- ovo radi samo kada se to zatraži ili podstakne
- ovo radi samo u jednom ili dva konteksta ili sa jednom osobom

[X] Savladano

- ovo radi samostalno većinu vremena kada se ukaže prilika
- ovo radi u više različitih konteksta i sa različitim ljudima

Odeljak B

U ovoj fazi, vaše dete može da radi stvari namerno (s namerom), ali još ne shvata da može da vam saopšti stvari koristeći svoje ponašanje. Na primer, može da plače i prevrće se da uzme svoju flašu kada želi još da pije, ali izgleda da ne kuka da bi VAS naveo da mu donesete njegovu flašicu.

B.1 Protestuje

Možete li reći da vaše dete ne želi neku specifičnu stvar, kao što je određena hrana ili igračka ili igra koju igrate, kao što je golicanje?

Ukoliko da, šta vaše dete čini da biste pomislili da nešto ne želi?

Pokreti tela

☐ pokreti glave
(okretanje, zabacivanje)	☐ pokreti nogu
(lupanje, šutanje)
☐ pokreti ruku
(udaranje, guranje,
bacanje)	☐ odmiče se od osobe ili
predmeta

Rani zvuci

- kukanje, zanovetanje,
vrištanje

Izrazi lica

- mrgođenje, grimase

B.2 Nastavlja aktivnost

Možete li ponekad reći da bi vaše dete želelo da nastavi radnju ili aktivnost koju ste upravo prestali da radite sa njim (kao što je poskakivanje, taši taši tanana, pokretanje muzičke igračke)? Ukoliko da, šta vaše dete čini da biste pomislili da bi želeo da nastavi neku aktivnost?

Pokreti tela

- pokreti glave (isturanje /
klačenje glavom)
- pokreti ruku
(udaranje rukama)
- pokreti nogu
(šutanje)

Rani zvuci

- gukanje, cičanje, roktanje

Vizuelno

- gleda osobu

Izrazi lica

- osmeh

B.3 Dobija još nečega

Možete li ponekad reći da vaše dete želi još nečeg specifičnog (kao što je hrana ili igračka)?
Ukoliko da, šta vaše dete čini da biste pomislili da želi još nečega?

Pokreti tela

- prilazi željenom objektu
- pokreti glave (isturanje / klaćenje glavom)
- pokreti ruku (udaranje rukama)
- pokreti nogu (šutanje)
- uzima željenu stvar

Rani zvuci

- gukanje, cićanje, roktanje

Izrazi lica

- osmeh

Vizuelno

- gleda željeni predmet

B.4 Privlači pažnju

Da li vaše dete radi određene stvari koje privlače vašu pažnju na njega, iako namerno ne pokušava da privuče vašu pažnju?

Ukoliko da, koja ponašanja Vaše dete izazivaju koja privlače vašu pažnju?

Pokreti tela

- prilazi osobi
- pokreti glave (isturanje / klaćenje glavom)
- pokreti ruku (udaranje rukama)
- pokreti nogu (šutanje)

Rani zvuci

- gukanje, cićanje, roktanje

Izrazi lica

- osmeh

Vizuelno

- gleda osobu

Da li vaše dete takođe ima nekoliko ponašanja koje jasno koristi u svrhu saopštavanja nečega?
Ukoliko da, idite na Odeljak C (stranica 12) i pogledajte da li možete da odgovorite sa „Da“ na bilo koje od tih pitanja. Ukoliko ne, idite na stranicu 31.

Odeljak C

U ovoj fazi, vaše dete zna da ćete, ako uradi određene stvari, reagovati na određene načine, a ono koristi svoja ponašanja da komunicira veoma *namerno*. Postoji mnogo različitih načina na koje dete može namerno da komunicira. Neki uključuju simbole (govor, znakovni jezik, slikovni simboli, tro-dimenzionalni simboli); drugi uključuju specifične gestove ili pokrete tela; neki uključuju rane zvukove koji još nisu govor. Neka deca sa teškim fizičkim oštećenjima mogu koristiti elektronske uređaje za komunikaciju. Kakvo god ponašanje dete koristi da komunicira, ono što je ovde važno je da ono namerno koristi ta ponašanja, očigledno pokušavajući da vam saopšti nešto specifično. Zapamtite da neka deca mogu pristupiti simbolima preko komunikacionog uređaja.

Uputstva za odeljak C ...

Korišćenje komunikacionih uređaja

Deca sa teškim fizičkim oštećenjima mogu koristiti mehaničke komunikacione uređaje koji uključuju neku vrstu sistema simbola. Na primer, mogli bi da koriste elektronski uređaj sa različitim tasterima na dodir/pritisak koji su obeleženi slikovnim simbolima ili možda štampanim rečima. Kada pritisnu taster, snimljeni glas može preneti poruku koja je obeležena slikom ili štampanom rečju. U takvim slučajevima, prihvatili biste korišćenje tipa simbola ugrađenog u komunikacioni uređaj (to jest, slike ili štampane reči, ili bilo koji tip simbola koji se koristi za identifikaciju poruka koje se mogu izraziti). Simboli kojima se može pristupiti preko komunikacionih uređaja uključuju:

Konkretni Simboli

- Fotografije/cртеži
- Simboli objekata koji predstavljaju određene poruke

Apstraktni Simboli

- Pisane reči
- Reči na Brajevom pismu
- Apstraktni trodimenzionalni simboli
- Apstraktni dvodimenzionalni simboli

Jezik

- Kombinacije bilo kojih od navedenih vrsta simbola

Bodovanje

Svako pitanje koje ćete videti povezano je sa određenom porukom koju vaše dete može da izrazi na mnogo različitih načina. Pročitajte svako pitanje i odlučite da li vaše dete može da izrazi opisanu poruku. Zatim proverite koja ponašanja koristi da izrazi tu poruku sa liste ispod. Takođe morate da odlučite da li je vaše dete savladalo upotrebu bilo kog ponašanja koje ste proverili ili je ono još uvek u fazi razvoja. Stavite kosu crtu [/] u okvir pored ponašanja za koje smatrate da su još uvek u nastajanju. Stavite krstić [X] u polje pored ponašanja za koje smatrate da je savladano. Koristite sledeće definicije da biste odlučili da li je ponašanje savladano ili je u nastajanju:

[/] U nastajanju

- ovo radi nedosledno
- ovo radi samo kada se to zatraži ili podstakne
- ovo radi samo u jednom ili dva konteksta ili sa jednom osobom

[X] Savladano

- ovo radi samostalno većinu vremena kada se ukaže prilika
- ovo radi u više različitih konteksta i sa različitim ljudima

C.1 Odbija ili odbacuje

Da li vam dete **namerno** pokazuje da ne želi određenu stvar ili određenu aktivnost? Ukoliko da, šta vaše dete čini da nešto odbije ili odbaci?

NIVO III

Pokreti tela

- pokreti celog tela (uvijanje, okretanje)
- pokreti glave (okreće glavu od toga ili u stranu)
- pokreti ruku ili šaka
- pokreti nogu (šutanje, lupanje)

Jednostavni gestovi

- odguruje predmet ili osobu

Rani zvuci

- vrištanje, kukanje

Izrazi lica

- mrgođenje, grimase

NIVO IV

Konvencionalni gestovi i vokalizacije

- daje vam neželjeni predmet
- odmahuje glavom "ne"
- specifične vokalizacije („a-a“)

NIVO V

Konkretni simboli

- odbija sliku ili crtež neželjene stvari
- odbija simbol objekta koji ne želi

NIVO VI

Apstraktni simboli

- izgovorena reč („ne“, „gotovo“)
- reč na Brajevom pismu („ne“, „stani“)
- manuelni znak („ne“, „stani“)
- apstraktni 3D simbol (za „ne“, „stani“)
- napisana reč („ne“, „gotovo“)
- apstraktni 2D simbol (za „ne“, „stani“)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više simbola („prestati to“, „ne želeći“, „ne ići napolje“)
- Vrsta simbola
-
-

C.2 Traži još neke aktivnosti

Da li vam vaše dete **namerno** pokazuje da želi više radnje koju ste upravo prestali da radite (kao što je sakrivanje lica ili pokretanje igračke)? Ukoliko da, šta vaše dete čini da vam pokaže da želi još neke aktivnosti?

NIVO III

Pokreti tela

- pokreti celog tela (bacanje)
- pokreti ruke/šake (udaranje rukama)
- pokreti nogu (šutanje)

Rani zvuci

- gukanje, cičanje, smejanje

Trazi lica

- osmeh

Vizuelno

- gleda u vas

Jednostavni gestovi

- hvata vas za ruku
- dodiruje vas
- poseže prema vama ili vas dodiruje

NIVO IV

Konvencionalni gestovi i vokalizacije

- pokazuje vam da dođete
- podiže ili širi ruke ka vama (za „gore“)
- klima glavom

NIVO V

Konkretni simboli

- ukazuje na fotografiju ili crtež željene aktivnosti
- ukazuje na simbol koji predstavlja željenu aktivnost
- pantomimom ukazuje na željenu aktivnost

NIVO VI

Apstraktni simboli

- izgovorena reč („još“, „golicati“)
- manuelni znak („još“, „ljuljaška“)
- napisana reč („još“, „golicati“)
- reč na Brajevom pismu („još“, „kamen“)
- apstraktni 3D simbol („još“, „golicati“)
- apstraktni 2D simbol („još“, „jesti“)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više simbola („još golicati“, „raditi to ponovo“)

Vrsta simbola

C.3 Traži novu aktivnost

Da li vaše dete **namerno** ukazuje da želi da izvršite novu radnju (onu u kojoj niste upravo bili angažovani)?

Ukoliko da, kako vaše dete zahteva (ili naređuje) novu radnju?

NIVO III

Pokreti tela

- pokreti celog tela (poskakuje gore-dole, kao u željenoj novoj aktivnosti)
- pokreti ruku/šaka (pomera ruke kao u željenoj novoj aktivnosti)
- pokreti nogu (pomera noge kao u željenoj novoj aktivnosti)

Jednostavni gestovi

- uzima vas za ruku

Izrazi lica

- osmeh

Vizuelno

- gleda u vas

NIVO IV

Konvencionalni gestovi i vokalizacije

- pokazuje vam da dođete
- podiže ili širi ruke ka vama (za „gore“)

NIVO V

Konkretni simboli

- ukazuje na fotografiju ili crtež željene aktivnosti
- ukazuje na simbol koji predstavlja željenu aktivnost
- pantomimom ukazuje na željenu aktivnost
- oponaša zvuk koji ide uz željenu aktivnost, kao što je melodija

NIVO VI

Apstraktni simboli

- izgovorena reč („golicati“)
- manualni znak („jesti“)
- napisana reč („golicati“)
- reč na Brajevom pismu („ljuljaška“)
- apstraktni 3D simbol („kamen“)
- apstraktni 2D simbol („golicanje“)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više simbola („golicati mene“, „želim ljuljanje“)

Vrsta simbola

C.4 Traži još istog objekta

Da li vam vaše dete **namerno** pokazuje da želi još nečega (kao što je igračka ili neka hrana) nakon što je već dobilo malo toga?

Ukoliko da, kako vaše dete traži još te stvari?

NIVO III

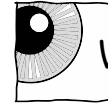
Pokreti tela

- pokreti celog tela (bacanje)
- pomera glavu ka željenom predmetu
- pokreti ruku/šake
- pokreti nogu

Rani zvuci

- gukanje, cičanje

Vizuelno

- gleda željeni objekat

Izrazi lica

- osmeh

NIVO V

Konkretni simboli

- ukazuje na fotografiju ili crtež željenog objekta
- ukazuje simbol objekta koji predstavlja željenu stvar
- pantomimom ukazuje na željeni objekat
- imitira zvukove željenih objekata

NIVO IV

Jednostavni gestovi

- vodi ili vuče vašu ruku do željenog objekta
- dodiruje željeni objekat (bez da ga uzme)
- poseže za ili dodiruje objekat

Konvencionalni gestovi i vokalizacije

- gleda napred nazad između vas i željenog objekta
- pokazuje prstom ka željenom objektu

NIVO VI

Apstraktni simboli

- izgovorena reč („još“, „lopta“)
- reč na Brajevom pismu („još“, „sok“)
- manuelni znak („još“, „lutka“)
- apstraktni 3D simbol („još“, „lopta“)
- napisana reč („još“, „lopta“)
- apstraktni 2D simbol („još“, „kreker“)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više simbola („još sok“, „želim još mehurić“)

Vrsta simbola

C.5 Pravi izbore

Da li vaše dete **namerno** bira između dva ili više artikala koje nudite u isto vreme? (Uverite se da je vaše dete svesno svih ponuđenih izbora i da ne ukazuje samo na prvu stavku koju primeti) Ukoliko da, na koji način vaše dete pravi izbore?

NIVO III

Pokreti tela

- pokreti celog tela (bacanje)
- pomera glavu ka željenom predmetu

Vizuelno

- gleda željeni objekat

Jednostavni gestovi

- vodi ili vuče vašu ruku do željenog objekta
- dodiruje željeni objekat (bez da ga uzme)

NIVO IV

Konvencionalni gestovi i vokalizacije

- gleda napred nazad između vas i željenog objekta
- pokazuje prstom ka željenom predmetu

NIVO V

Konkretni simboli

- ukazuje na fotografiju ili crtež željenog objekta
- pokazuje simbol objekta koji predstavlja željenu stvar
- pantomimom ukazuje na željeni objekat
- imitira zvukove željenih objekata

NIVO VI

Apstraktni simboli

- izgovorena reč („to“, ili naziv stvari)
- reč na Brajevom pismu (naziv stvari)
- manuelni znak („to“, ili naziv stvari)
- apstraktni 3D simbol (naziv stvari)
- napisana reč (naziv stvari)
- apstraktni 2D simbol (naziv stvari)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više apstraktnih simbola („želim voz“, „želim to“)

Vrsta simbola

C.6 Traži novi objekat

Da li vam vaše dete **namerno** pokazuje da želi novi predmet (kao što je igračka ili neka hrana) koji može da vidi, čuje ili dodirne, a koji vi niste ponudili?
Ukoliko da, kako vaše dete zahteva nove objekte?

NIVO III

Pokreti tela

- pokreti celog tela (bacanje)
- pomera glavu ka željenom predmetu

Vizuelno

- gleda željeni objekat

NIVO IV

Konvencionalni gestovi i vokalizacije

- gleda napred nazad između vas i željenog objekta
- pokazuje prstom ka željenom predmetu

Jednostavni gestovi

- vodi ili vuče vašu ruku do željenog objekta
- dodiruje željeni objekat (bez da ga uzme)
- poseže za ili dodiruje objekat

NIVO V

Konkretni simboli

- ukazuje na fotografiju ili crtež željenog objekta
- pantomimom ukazuje na željeni objekat
- pokazuje simbol objekta koji predstavlja željenu stvar
- imitira zvukove željenih objekata

NIVO VI

Apstraktni simboli

- izgovorena reč („automobil“)
- reč na Brajevom pismu („kreker“)
- manuelni znak („lutka“)
- apstraktni 3D simbol („automobil“)
- napisana reč („lopta“)
- apstraktni 2D simbol („sok“)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više simbola („Želim auto“, „Želim lopta“)
- Vrsta simbola

C.7

Traži objekte koji nisu prisutni

Da li vaše dete **s namerom** zahteva stvari (igračke, hranu, ljude) koje nisu prisutne u neposrednom okruženju (stvari koje su van vidokruga, sluha, dodira, u drugoj prostoriji, itd.)? Ukoliko da, kako vaše dete zahteva odsutne predmete?

NIVO V

Konkretni simboli

- ukazuje na fotografiju ili crtež željenog objekta
- pokazuje simbol objekta koji predstavlja željenu stvar
- pantomimom ukazuje na željeni objekat
- imitira zvukove željenih objekata

NIVO VI

Apstraktni simboli

- izgovorena reč („lopta“)
- manuelni znak („lutka“)
- napisana reč („kreker“)
- reč na Brajevom pismu („sok“)
- apstraktni 3D simbol („knjiga“)
- apstraktni 2D simbol („lopta“)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više simbola („želim lopta“, „želim auto“)

Vrsta simbola

C.8 Traži pažnju

Da li vaše dete **namerno** pokušava da privuče vašu pažnju?
Ukoliko da, kako vaše dete traži vašu pažnju?

NIVO III

Rani zvuci

- gukanje, cičanje

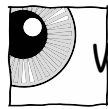
Izrazi lica

- osmeh

Jednostavni gestovi

- pokreti ruke/šake
(udaranje rukama)
- dodiruje vas
- aktivira prekidač ili
„uređaj za dozivanje“

Vizuelno

- gleda u vas

NIVO IV

Konvencionalni gestovi i vokalizacije

- poziva vas da dođete
- pokazuje ka vama

NIVO VI

Apstraktni simboli

☐ izgovorena reč
(„pogledaj“, „mama“)	☐ reč na Brajevom pismu
(„pogledaj“, „Bobi“)
☐ manualni znak
(„pogledaj“, „tata“)	☐ apstraktni 3D simbol
(„pogledaj“, „mama“)
☐ napisana reč
(„pogledaj“, „mama“)	☐ apstraktni 2D simbol
(„pogledaj“, „učitelj“)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više
simbola („tata, pogledaj“,
„pogledaj mene/ja“)

Vrsta simbola

C.9 Pokazuje naklonost

Da li vaše dete **s namerom** pokazuje naklonost prema vama ili nekom drugom?
Ukoliko da, šta vaše dete čini da pokaže naklonost?

NIVO III

Rani zvuci

- gukanje, cičanje

Izrazi lica

- osmeh

Jednostavni gestovi

- pokreti ruku/šaka
 dodiruje vas

Vizuelno

- gleda u vas

NIVO IV

Konvencionalni gestovi
i vokalizacije

- grli, ljubi, dodiruje nekoga

NIVO V

Konkretni simboli

- ukazuje na fotografiju ili
crtež koji predstavlja
koncept kao što je "ljubav"

NIVO VI

Apstraktni simboli

☐ izgovorena reč
(„ljubav“)	☐ reč na Brajevom pismu
(„ljubav“)
☐ manuelni znak
(„zagrljaj“)	☐ apstraktni 3D simbol
(„zagrljaj“)
☐ napisana reč
(„ljubav“)	☐ apstraktni 2D simbol
(„ljubav“)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više simbola
(„volim tebe/ti“, „ja voleti
mama“)

Vrsta simbola

C.10 Pozdravlja ljude

Da li vaše dete **s namerom** pozdravlja kada neko dođe ili ode?
Ukoliko da, kako vaše dete pozdravlja vas ili druge ljude?

NIVO IV

Konvencionalni gestovi
i vokalizacije

- maše „ćao“ pri dolasku i odlasku

NIVO V

Konkretni simboli

- pokazuje na fotografiju ili crtež koji predstavlja pozdrav
("zdravo", "doviđenja")

NIVO VI

Apstraktni simboli

☐ izgovorena reč
("zdravo", "ćao")	☐ reč na Brajevom
pismu („zdravo“, „ćao“)
☐ manuelni znak
("zdravo", "ćao")	☐ apstraktni 3D simbol
(„zdravo“, „ćao“)
☐ napisana reč
(„zdravo“, „ćao“)	☐ apstraktni 2D simbol
(„zdravo“, „ćao“)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više simbola
(„ćao, mama“, „dobro jutro, tata“)

Vrsta simbola

C.11 Nudi ili deli stvari

Da li vaše dete **namerno** nudi stvari ili deli sa vama, ne očekujući ništa zauzvat?
Ukoliko da, kako vaše dete nudi ili deli nešto sa vama?

NIVO IV

Konvencionalni gestovi i vokalizacije

daje vam ili pokazuje nešto

specifične intonirane vokalizacije upitnim zvukom kao za „hoćeš ovo?“

NIVO VI

Apstraktni simboli

izgovorena reč ("tvoje")

reč na Brajevom pismu („tvoje“)

manuelni znak („tvoje“)

apstraktni 3D simbol („tvoje“)

napisana reč („tvoje“)

apstraktni 2D simbol („tvoje“)

NIVO VII

Jezik

kombinuje dva ili više simbola („za tebe/ti“, „kolačić za tebe/ti“)

Vrsta simbola

C.12 Usmerava vašu pažnju na nešto

Da li vaše dete **namerno** usmerava vašu pažnju na nešto što ga zanima (kao da kaže „vidi ovo“)?
Ukoliko da, kako vaše dete usmerava vašu pažnju na nešto?

NIVO IV

Konvencionalni gestovi
i vokalizacije

☐ pokazuje na nešto	☐ gleda napred nazad između
vas i željenog objekta,
osobe ili mesta |
|--|--|

NIVO VI

Apstraktni simboli

☐ izgovorena reč
(„pogledaj“, „tamo“)	☐ reč na Brajevom pismu
(„pogledaj“, „tamo“)
☐ manuelni znak
(„pogledaj“, „tamo“)	☐ apstraktni 3D simbol
(„pogledaj“, „tamo“)
☐ napisana reč
(„pogledaj“, „tamo“)	☐ apstraktni 2D simbol
(„pogledaj“, „tamo“)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više
simbola
(„ono tamo“, „pogledaj to“)
- Vrsta simbola

C.13 Koristi učtive socijalne forme

Da li vaše dete **namerno** koristi ljubazne oblike društvene interakcije kao što je da vas pita za dozvolu pre nego što nešto uradi, koristi „molim“, „hvala“ ili „izvini“?

Ukoliko da, koje ljubazne društvene forme vaše dete koristi?

NIVO IV

 **Konvencionalni gestovi
i vokalizacije**

pokazuje na nešto kao da pita „mogu li dobiti?“

Specifične intonirane vokalizacije (upitni zvuk za „mogu li?“)

<p style="text-align: center;">NIVO VI</p> <p> Apstraktni simboli</p> <p>☐ izgovorena reč („molim“)</p> <p>☐ manuelni znak („hvala“)</p> <p>☐ napisana reč („molim“)</p> <p>☐ reč na Brajevom pismu („izvini“)</p> <p>☐ apstraktni 3D simbol („molim“)</p> <p>☐ apstraktni 2D simbol („hvala“)</p>	<p style="text-align: center;">NIVO VII</p> <p> Jezik</p> <p>☐ kombinuje dva ili više simbola („Da, molim“, „Mogu li mama?“)</p> <p>Vrsta simbola</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
---	---

C.14 Odgovara na da/ne pitanja.

Da li vaše dete **namerno** ukazuje na „da“ ili „ne“ ili „ne znam“ kao odgovor na pitanje? Ukoliko da, kako vaše dete odgovara na pitanja sa „da“ ili „ne“?

NIVO IV

 Konvencionalni gestovi i vokalizacije

☐ klima glavom „da“	☐ specifične intonirane vokalizacije (upitni zvuk, „a“, „a-a“)
☐ klima glavom „ne“	
☐ sleže ramenima	

NIVO V

 Konkretni simboli

ukazuje na fotografiju ili crtež koji predstavlja „da“ ili „ne“

NIVO VI

 Apstraktni simboli

☐ izgovorena reč („da“, „ne“)	☐ reč na Brajevom pismu („da“, „ne“)
☐ manuelni znak („da“, „ne“)	☐ apstraktni 3D simbol („da“, „ne“)
☐ napisana reč („da“, „ne“)	☐ apstraktni 2D simbol („da“, „ne“)

NIVO VII

 Jezik

kombinuje dva ili više simbola („nema šanse“, „ne znam“)

Vrsta simbola

C.15 Postavlja pitanja

Da li vam dete postavlja pitanja (ne obavezno koristeći reči), očigledno želeći odgovor od vas? Ukoliko da, kako vaše dete postavlja pitanja?

NIVO IV

Konvencionalni gestovi i vokalizacije

☐ podiže ruke, sleže ramenima kao da ispituje	☐ gleda napred-nazad između vas i objekta ili mesta
☐ specifične vokalizacije kao da postavlja pitanje	

NIVO VI

Apstraktni simboli

☐ izgovorena reč („ko?“, „šta?“, „gde?“, „kada?“, „zašto?“)	☐ reč na Brajevom pismu („ko?“, „šta?“, „gde?“, „kada?“, „zašto?“)
☐ manuelni znak („ko?“, „šta?“, „gde?“, „kada?“, „zašto?“)	☐ apstraktni 3D simbol („ko?“, „šta?“, „gde?“, „kada?“, „zašto?“)
☐ napisana reč („ko?“, „šta?“, „gde?“, „kada?“, „zašto?“)	☐ apstraktni 2D simbol („ko?“, „šta?“, „gde?“, „kada?“, „zašto?“)

NIVO VII

Jezik

- kombinuje dva ili više simbola („ko to?“, „gde ići?“)

Vrsta simbola

C.16 Imenuje stvari ili ljude

Da li vaše dete imenuje ili označava predmete, ljude ili radnje, bilo spontano ili kao odgovor na vaše pitanje (kao što je „šta je to“)? Ukoliko da, kako vaše dete nešto imenuje?

NIVO V	NIVO VI	NIVO VII
 Konkretni simboli	 Apstraktni simboli	 Jezik
☐ pokazuje na sliku ili crtež stvari/osobe/ mesta/aktivnosti	☐ izgovorena reč (naziv stvari)	☐ kombinuje dva ili više simbola („taj auto“, „ovo je auto“)
☐ pokazuje na simbol objekta koji predstavlja stvar/osobu/mesto/aktivnost	☐ manuelni znak (naziv stvari)	Vrsta simbola
☐ pantomimom ukazuje na aktivnosti ili objekat	☐ napisana reč (naziv stvari)	_____
☐ imitira zvuk objekta	☐ reč na Brajevom pismu (naziv stvari)	_____
	☐ apstraktni 3D simbol (naziv stvari)	
	☐ apstraktni 2D simbol (naziv stvari)	

C.17 Daje komentare

Da li vam dete spontano (bez pitanja) daje informacije o stvarima u vidu komentara („to je lepo“, „vruće“ itd.)? Ukoliko da, kako vaše dete daje komentar?

NIVO V	NIVO VI	NIVO VII
 Konkretni simboli	 Apstraktni simboli	 Jezik
☐ pokazuje na sliku ili crtež stvari/osobe/ mesta/aktivnosti/kvaliteta	☐ izgovorena reč („lepo“)	☐ kombinuje dva ili više simbola („fin si“, „suviše hladno“)
☐ pokazuje na simbol objekta koji predstavlja stvar/osobu/ mesto/aktivnost/kvalitet	☐ manuelni znak („hladno“)	Vrsta simbola
☐ pantomimom ukazuje na predmet, ličnost ili kvalitet	☐ napisana reč („vruće“)	_____
	☐ reč na Brajevom pismu („loše“)	_____
	☐ apstraktni 3D simbol („lepo“)	
	☐ apstraktni 2D simbol („žuto“)	

Profil ...

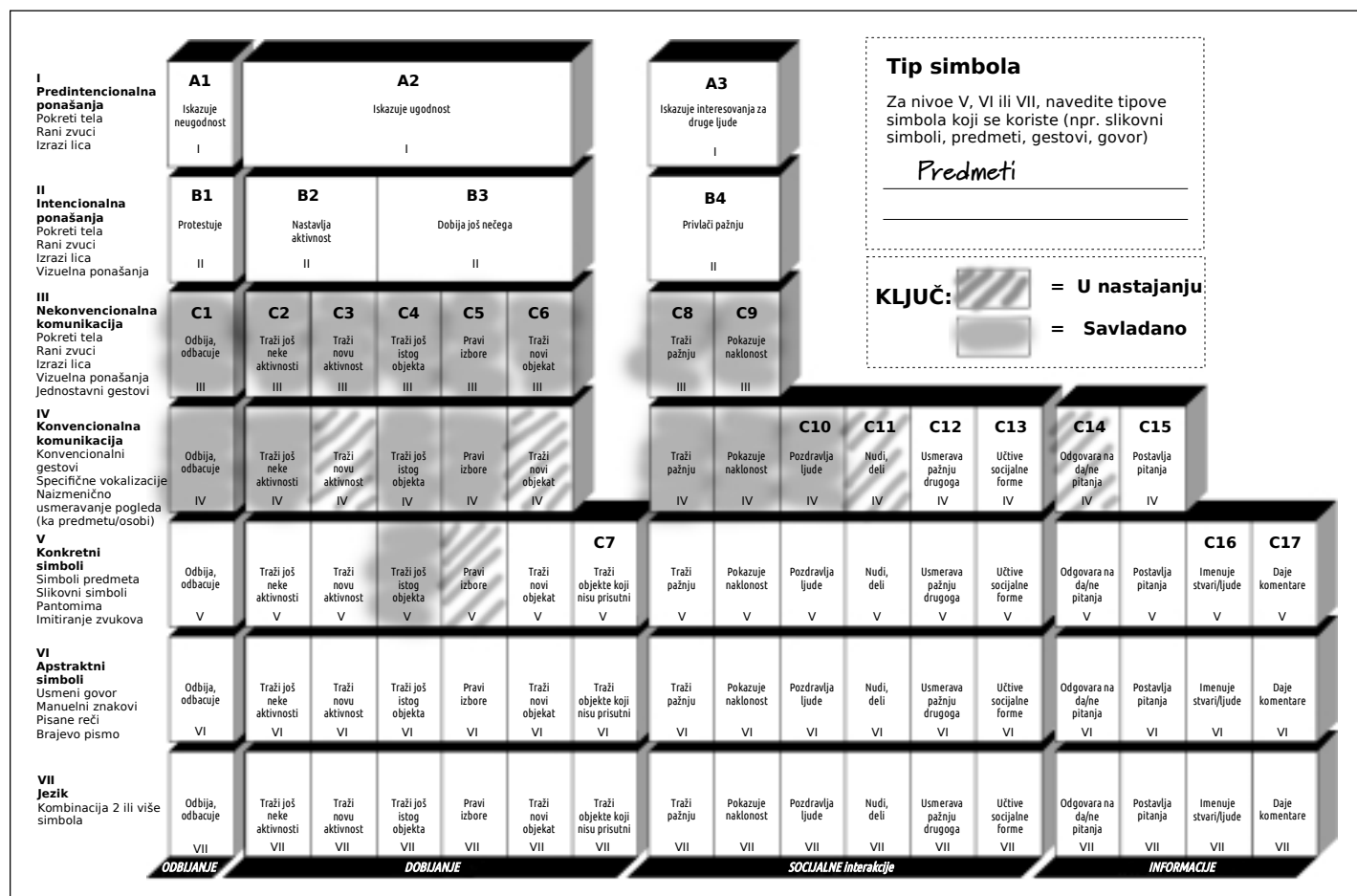
Profil (na unutrašnjoj strani zadnjih korica) je dizajniran da vam pruži vizuelni pregled komunikacijskih veština vašeg deteta na jednoj stranici. On će vam na prvi pogled pokazati kako se vaše dete razvija u smislu komunikacije, koristeći sedam nivoa komunikacije i četiri glavna razloga za komunikaciju o kojima se govori na stranicama 2-4. Važno je razumeti da dete sa veoma teškim fizičkim oštećenjem može da proizvede samo jedno ili dva ponašanja za komunikaciju, kao što je pogled očima ili aktiviranje jednostavnog prekidača. Rezultati profila ne prave razliku između nekoga ko ima samo jedan način da prenese poruku i nekoga ko ima mnogo različitih načina da prenese istu poruku.

Rezultati profila se mogu uneti da bi se napravila razlika između savladanih i novih veština. Ako se BILO KOJE ponašanje oceni kao savladano za određenu poruku (poruka je predstavljena jednim blokom u matrici), onda bi poruka trebalo da se pojavi kao savladana na profilu, čak i ako ste takođe procenili

da se neka ponašanja pojavljuju za istu poruku. U uzorku ispod, gusto senčenje ukazuje na savladano ponašanje, a prugasto senčenje ukazuje na ponašanje u nastajanju.

Osenčene oblasti profila pokazuju koje vrste poruka vaše dete trenutno može da komunicira i koji nivo komunikativnog ponašanja vaše dete koristi da prenese te poruke. Većina pojedinaca se nalazi na dva ili više nivoa komunikacije u svakom trenutku.

Ako ste označili opciju B ili C na strani 5 (Početak), onda niste odgovorili na pitanja u odeljcima A i/ili B koja se odnose na najranije nivoe komunikacije (Nivoi I i II). Ako je to slučaj, onda se ništa neće pojaviti na tim nivoima na profilu (kao u uzorku ispod). Pretpostavka je da su ti nivoi komunikacije zamenjeni višim nivoima komunikacije vašeg deteta i da više nisu relevantni.

Tri načina da popunite profil

Prenošenje vaših podataka iz brošure u profil je pomalo izazovno. Postoje tri opcije: da uradite to sami, pitate nekoga iz tima za obrazovanje vašeg deteta ili da to uradite onlajn.

1. Uradi sam. Možete sami preneti informacije iz brošure u profil, koristeći uputstva koja slede.

U svojoj knjižici ste označili određene načine na koje vaše dete komunicira za stavke A1-A3, B1-B4 i C1-C17. Ispod svake od ovih stavki postoji nekoliko kategorija ponašanja kao što su rani zvuci i konkretni simboli. Da biste popunili profil, zasenčite polja koja odgovaraju onim stavkama i kategorijama za koje ste označili bar jednu vrstu komunikativnog ponašanja. Odlučite koji kod ćete koristiti da biste napravili razliku između savladanog ponašanja i ponašanja u nastajanju: možete koristiti različite boje senčenja, ili možda koristite gusto senčenje za savladano i pruge za veštinu u nastajanju.

Za pitanja A i B, jednostavno zasenčite polje na profilu sa odgovarajućim brojem za sva pitanja u okviru kojih ste označili bar jedno ponašanje.

Na primer, stavka A1 ima tri kategorije (pokreti tela, rani zvuci i izrazi lica). Ako ste označili bilo koje ponašanje pod A1, popunili biste polje A1 (Izražava neugodnost) na profilu. Ako je bilo kakvo ponašanje savladano (čak i ako je samo jedno), popunili biste ga kodom „savladano“. Ako postoji jedno ili više ponašanja u nastajanju, a nema savladanih ponašanja, popunili biste ga kodom „u nastajanju“. Inače bi ostalo prazno. Ako ste preskočili odeljke A ili B jer je vaše dete prešlo te nivoe, možete ostaviti ta polja prazna.

Za pitanja C postoji više kategorija i obuhvataju nekoliko nivoa komunikacije, koji su označeni u vašoj knjižici. Na primer, pitanje C1 ima osam kategorija, od kojih su četiri označene sa nivoom III, a svaka sa oznakom IV, V, VI i VII. Ako ste označili jedno ili više ponašanja u okviru oblasti Pokreti tela, Rani zvuci, Izrazi lica ili Jednostavni gestovi, zasenčili biste okvir ispod kolone C1 (Odbija, Odbacuje) koji je označen III. Ako ste takođe označili ponašanje pod Apstraktnim simbolima, onda biste zasenčili okvir u koloni C1 sa oznakom VI. Ne zaboravite da napravite razliku između ponašanja u nastajanju i savladanog ponašanja kao što je gore opisano.

2. Zamolite nekog drugog da to uradi. Ako logoped ili nastavnik vašeg deteta koristi profesionalnu verziju Matriksa (ili čak i ako ne), možete zamoliti tu osobu da prenese vaše podatke na Profil za vas.

3. Uradi to onlajn. Matrica za roditelje je takođe dostupna onlajn na www.communicationmatrix.org. Možete da odete na ovu internet stranicu i prenesete informacije iz vaše knjižice u formulare na mreži. Kada pošaljete informacije, automatski se generiše profil koji možete da odštampate. Ovo je besplatna usluga.

Korišćenje rezultata komunikacijske matrice za planiranje instrukcija

Rezultati Komunikacione matrice mogu pomoći roditeljima i vaspitačima da odluče o opštim komunikacijskim ciljevima koji su odgovarajući s obzirom na trenutne veštine vašeg deteta. Možete razviti opšti cilj intervencije (koji **nivo** komunikacije ciljati), kao i specifične ciljeve intervencije (koja specifična komunikativna **ponašanja** i **poruke** ciljati).

Uopšteno govoreći, detetu treba dozvoliti da se ponaša na svom trenutnom nivou komunikacije dok se stalno podstiče ka sledećem logičkom nivou komunikacije. Prva odluka koju treba doneti je da li da se fokusirate prvenstveno na povećanje kompetencije deteta na trenutnom nivou (što biste uradili ako dete ima veoma mali broj komunikacionih ponašanja ili poruka na trenutnom nivou) i/ili da li da započnete ciljanje nekih ponašanja na sledećem višem nivou. Sledeća odluka je koja specifična komunikativna ponašanja ciljati. Da li treba da ciljate samo na postojeća ponašanja ili težite novim? Ova odluka mora uzeti u obzir grubu motoriku, finu motoriku, vokalne i senzorne sposobnosti deteta i sva ograničenja koja mogu otežati ili onemogućiti detetu da proizvede određena ponašanja. Takođe morate uzeti u obzir sva kognitivna ograničenja koja mogu sprečiti dete da razume određene vrste simbola. Konačno, morate odlučiti koje tačno poruke ćete ciljati. Pogledajte profil da biste utvrdili gde postoje praznine u komunikacijskim veštinama deteta i razmislite o ciljanju novih poruka koje dete zaista treba da može da izrazi.

	A2 Iskazuje ugodnost /			A3 Iskazuje interesovanija za druge ljude /													
I Predintencionalna ponašanja Pokreti tela Rani zvuci Izrazi lica	A1 Iskazuje neugodnost /	B1 Protestuje II	B2 Nastavlja aktivnost II	B3 Dobija još nečega II	B4 Pritući pažnju II	A3 Iskazuje interesovanija za druge ljude /											
II Intencionalna ponašanja Pokreti tela Rani zvuci Vizuelna ponašanja	C1 Odbija odbacuje III	C2 Traži još neke aktivnosti III	C3 Traži novu aktivnost III	C4 Traži još istog objekta III	C5 Pravi izbore III	C6 Traži novi objekat III											
III Nekonvencionalna komunikacija Pokreti tela Rani zvuci Izrazi lica Vizuelna ponašanja Jednostavni gestovi	C1 Odbija odbacuje III	C2 Traži još neke aktivnosti III	C3 Traži novu aktivnost III	C4 Traži još istog objekta III	C5 Pravi izbore III	C6 Traži novi objekat III											
IV Konvencionalna komunikacija Konvencionalni gestovi Specifične vokalizacije Naizmenično usmeravanje pogleda (ka predmetu/osobi)	C1 Odbija odbacuje IV	C2 Traži još neke aktivnosti IV	C3 Traži novu aktivnost IV	C4 Traži još istog objekta IV	C5 Pravi izbore IV	C6 Traži novi objekat IV											
V Konkretni simboli Simboli predmeta Silkovni simboli Pantomima Imitiranje zvukova	C1 Odbija odbacuje V	C2 Traži još neke aktivnosti V	C3 Traži novu aktivnost V	C4 Traži još nekog objekta V	C5 Pravi izbore V	C6 Traži novi objekat V											
VI Apstraktni simboli Usmeni govor Manuelni znakovi Pisane reči Brajevo pismo	C1 Odbija odbacuje VI	C2 Traži još neke aktivnosti VI	C3 Traži novu aktivnost VI	C4 Traži još istog objekta VI	C5 Pravi izbore VI	C6 Traži novi objekat VI											
VII Jezik Kombinacija 2 ili više simbola	C1 Odbija odbacuje VII	C2 Traži još neke aktivnosti VII	C3 Traži novu aktivnost VII	C4 Traži još istog objekta VII	C5 Pravi izbore VII	C6 Traži novi objekat VII											
	DOBIJANJE			SOCIALNE interakcije			INFORMACIJE										
	C1 Traži još neke aktivnosti III	C2 Traži još neke aktivnosti III	C3 Traži novu aktivnost III	C4 Traži još istog objekta III	C5 Pravi izbore III	C6 Traži novi objekat III	C7 Traži objekte koji nisu prisutni V	C8 Traži pažnju III	C9 Pokazuje naklonost III	C10 Podražliva ljude IV	C11 Nudi deli IV	C12 Usmerava pažnju drugoga IV	C13 Učtivo socijalne forme IV	C14 Odgovara na dajne pitanja IV	C15 Postavlja pitanja IV	C16 Imenuje stvari/ljude V	C17 Daje komentare V
	C1 Traži još neke aktivnosti V	C2 Traži još neke aktivnosti V	C3 Traži novu aktivnost V	C4 Traži još nekog objekta V	C5 Pravi izbore V	C6 Traži novi objekat V	C7 Traži objekte koji nisu prisutni VI	C8 Traži pažnju VI	C9 Pokazuje naklonost VI	C10 Podražliva ljude VI	C11 Nudi deli VI	C12 Usmerava pažnju drugoga VI	C13 Učtivo socijalne forme VI	C14 Odgovara na dajne pitanja VI	C15 Postavlja pitanja VI	C16 Imenuje stvari/ljude VI	C17 Daje komentare VI
	C1 Traži još neke aktivnosti VI	C2 Traži još neke aktivnosti VI	C3 Traži novu aktivnost VI	C4 Traži još istog objekta VI	C5 Pravi izbore VI	C6 Traži novi objekat VI	C7 Traži objekte koji nisu prisutni VII	C8 Traži pažnju VII	C9 Pokazuje naklonost VII	C10 Podražliva ljude VII	C11 Nudi deli VII	C12 Usmerava pažnju drugoga VII	C13 Učtivo socijalne forme VII	C14 Odgovara na dajne pitanja VII	C15 Postavlja pitanja VII	C16 Imenuje stvari/ljude VII	C17 Daje komentare VII

Tip simbola

Za nivoe V, VI ili VII, navedite tipove simbola koji se koriste (npr. slikovni simboli, objekti, gestovi, govor)

KLJUČ: = U nastajanju

= Savladano

PROFIL KOMUNIKACIONE MATRICE ZA RODITELJE

Komunikaciona matrica... Specijalno za roditelje

je procena komunikacijskih veština dizajnirana za decu u najranijim fazama razvoja komunikacije. Podržava sve oblike izražavanja i od pomoći je pojedincima bez konvencionalnih sredstava komunikacije. Ova roditeljska verzija je u potpunosti kompatibilna sa profesionalnom verzijom ali je predstavljena u formatu „prilagođenom korisniku“.

Oregon institut za invaliditet i razvoj

Design to Learn Projects

Besplatan broj 1-888-909-4030

Posetite našu veb stranicu

www.designtolearn.com

za dodatne praktične informacije i materijale.